[19. mai 2005]

Energiaühenduse asutamisleping

Lepinguosalised, kelleks on

Euroopa Ühendus ühelt poolt

ja

järgmised lepinguosalised teiselt poolt:

- Albaania Vabariik, Bulgaaria Vabariik, Bosnia ja Hertsegoviina, Horvaatia Vabariik, endine Jugoslaavia Makedoonia Vabariik, Montenegro Vabariik, Rumeenia, Serbia Vabariik, Türgi Vabariik[1] (edaspidi „ühinevad lepinguosalised“)

  ning

- ÜRO ajutine missioon Kosovos vastavalt ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonile 1244,

toetades Ateena protsessi ning 2002. ja 2003. aasta Ateena vastastikuse mõistmise memorandumeid,

märkides, et Bulgaaria Vabariik, Rumeenia, Türgi Vabariik[2] ja Horvaatia Vabariik on Euroopa Liidu kandidaatriigid ning endine Jugoslaavia Makedoonia Vabariik on taotlenud Euroopa Liidu liikmestaatust,

märkides, et 2002. aasta detsembris Kopenhaagenis toimunud Euroopa Ülemkogu istungil kinnitati Albaania Vabariigi, Bosnia ja Hertsegoviina ning Serbia ja Montenegro kui võimalike kandidaatriikide ühinemist Euroopa Liiduga ning rõhutati kindlat otsust toetada nende Euroopa Liidule lähenemise püüdlusi,

meenutades, et Thessalonikis 2003. aasta juunis toimunud Euroopa Ülemkogu istungil kiideti heaks „Lääne-Balkanit käsitlevad Thessaloniki tegevussuunised: Euroopa integratsiooni poole“, mille eesmärk on tugevdada ELi ja Lääne-Balkani riikide erisuhteid ning milles Euroopa Liit julgustas kõnealuse piirkonna riike võtma vastu õiguslikult siduva Kagu-Euroopa energiaturu lepingu,

meenutades Euroopa–Vahemere piirkonna partnerlusprotsessi ja Euroopa naabruspoliitikat,

meenutades Kagu-Euroopa stabiilsuspakti panust; kõnealuse pakti põhituumaks on vajadus tugevdada Kagu-Euroopa riikide ja rahvaste vahelist koostööd ning edendada tingimusi rahuks, stabiilsuseks ja majanduskasvuks,

[1] [Kui Türgi Vabariik lepingule alla ei kirjuta, jäetakse „Türgi Vabariik“ välja.]

[2] [Kui Türgi Vabariik lepingule alla ei kirjuta, jäetakse „Türgi Vabariik“ välja.]

olles kindlalt otsustanud luua lepinguosaliste vahel ühistel huvidel ja solidaarsusel põhineva integreeritud maagaasi ja elektrienergia turu,

arvestades, et kõnealune integreeritud turg võib hilisemal etapil hõlmata muid energiatooteid ja -kandjaid, näiteks veeldatud maagaasi, bensiini ja vesinikku, või muid olulisi võrguinfrastruktuure,

olles kindlalt otsustanud luua stabiilse regulatiiv- ja tururaamistiku, mille abil on võimalik soodustada investeeringuid gaasivõrkudesse, elektrienergia tootmisse ja põhivõrkudesse, et kõikidel lepinguosalistel oleks juurdepääs püsivale ja pidevale gaasi- ja elektrivarustusele, mis on oluline majandusarengu ja sotsiaalse stabiilsuse seisukohalt,

olles kindlalt otsustanud luua gaasi- ja elektrikaubanduse ühtse regulatiivruumi, mis on vajalik asjaomaste tooteturgude geograafilist ulatust arvestades,

tõdedes, et Austria Vabariigi, Kreeka Vabariigi, Ungari Vabariigi, Itaalia Vabariigi ja Sloveenia Vabariigi territooriumid on mõistagi integreeritud lepinguosaliste gaasi- ja elektriturgudega ning kõnealuste turgude toimimine avaldab neile otsest mõju,

olles kindlalt otsustanud edendada avalike teenuste osutamise kohustusel põhinevat kvaliteetset gaasi- ja elektrivarustust kõikidele kodanikele ning saavutada majanduslik ja sotsiaalne areng, kõrge tööhõive ning tasakaalustatud ja jätkusuutlik areng, luues neil eesmärkidel gaasi- ja elektriturgude jaoks sisepiirideta ala,

soovides suurendada ühtses regulatiivruumis varustuskindlust, luues selleks vajaliku stabiilse reguleeriva raamistiku piirkonna jaoks, kus võib välja arendada ühendused Kaspia mere, Põhja-Aafrika ja Lähis-Ida piirkonna gaasivarudega ja kasutada maagasi, kivisöe ja hüdroenergia omamaiseid varusid,

kohustudes parandama gaasi- ja elektrisektoriga seotud keskkonnaseisundit, energiatõhusust ja taastuvate energiaallikate kasutamist,

olles kindlalt otsustanud arendada gaasi- ja elektriturul ulatuslikumat konkurentsi ja saavutada mastaabisäästu,

arvestades, et kõnealuste eesmärkide saavutamiseks tuleb luua turu laiaulatuslik ja integreeritud reguleerimisstruktuur, millele on toeks tugevad asutused ja tõhus järelevalve ning kuhu on piisavalt kaasatud erasektor,

arvestades, et riiklike gaasi- ja elektrisüsteemide koormuse vähendamiseks ning kohalike gaasi- ja elektrivarustuskatkestuste ärahoidmiseks ning gaasi- ja elektrikaubanduse hõlbustamiseks tuleks kehtestada erieeskirjad ning et selliseid eeskirju on vaja asjaomaste tooteturgude geograafilises ulatuses ühise regulatiivruumi loomiseks,

on otsustanud luua energiaühenduse.

I JAOTIS – PÕHIMÕTTED

Artikkel 1

1. Käesoleva lepinguga asutavad lepinguosalised omavahel energiaühenduse.

2. Euroopa Ühenduse liikmesriigid võivad saada energiaühenduse liikmeks vastavalt käesoleva lepingu artiklile 95.

Artikkel 2

1. Energiaühenduse ülesanne on lepinguosaliste vaheliste suhete korraldamine ning lõikes 2 määratletud võrguenergiat käsitleva õigus- ja majandusraamistiku loomine, et:

(a) luua stabiilne regulatiiv- ja tururaamistik, mille abil on võimalik soodustada investeeringuid gaasivõrkudesse, elektrienergia tootmisse ning põhi- ja jaotusvõrkudesse, et kõikidel lepinguosalistel oleks juurdepääs püsivale ja pidevale energiavarustusele, mis on oluline majandusarengu ja sotsiaalse stabiilsuse seisukohalt,

(b) luua võrguenergiakaubanduse ühtne regulatiivruum, mis on vajalik asjaomaste tooteturgude geograafilist ulatust arvestades,

(c) suurendada ühtses regulatiivruumis varustuskindlust, luues selleks stabiilsed investeerimisolud, mille puhul on võimalik välja arendada ühendused Kaspia mere, Põhja-Aafrika ja Lähis-Ida piirkonna gaasivarudega ja kasutada maagasi, kivisöe ja hüdroenergia omamaiseid varusid,

(d) parandada võrguenergiaga seotud keskkonnaseisundit ja energiatõhusust, edendada taastuvate energiaallikate kasutamist ning kehtestada ühtses regulatiivruumis energiakaubanduse tingimused,

(e) arendada võrguenergiaturu konkurentsi laiemas geograafilises ulatuses ja saavutada mastaabisäästu.

2. Võrguenergia hõlmab Euroopa Ühenduse direktiivide 2003/54/EÜ ja 2003/55/EÜ[3] reguleerimisalasse kuuluvat elektri- ja gaasisektorit.

[3] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2003. aasta direktiiv 2003/54/EÜ, mis käsitleb elektrienergia siseturu ühiseeskirju, Euroopa Liidu Teataja nr L 176, 15. juuli 2003, lk 37–56, ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2003. aasta direktiiv 2003/55/EÜ maagaasi siseturu ühiseeskirjade kohta, Euroopa Liidu Teataja nr L 176, 15. juuli 2003, lk 57–78.

Artikkel 3

Energiaühenduse tegevus hõlmab artikli 2 tähenduses järgmist:

a) vastavalt II jaotises esitatud täpsemale kirjeldusele lepinguosaliste poolt sellise energeetikat, keskkonda, konkurentsi ja taastuvaid energiaallikaid käsitleva ühenduse õigustiku kohaldamine, mida on kirjeldatud II jaotises ja mida on kohandatud nii energiaühenduse institutsioonilise raamistikuga kui ka iga lepinguosalise eriolukorraga (edaspidi: „ühenduse õigustiku laiendamine“);

b) vastavalt III jaotises esitatud täpsemale kirjeldusele sellise konkreetse regulatiivraamistiku kehtestamine, mis võimaldab lepinguosaliste territooriumidel ja osal Euroopa Ühenduse territooriumil võrguenergiaturgude tõhusat toimimist ning mis hõlmab ühtse mehhanismi loomist võrguenergia piiriüleseks ülekandeks ja/või edastamiseks ning ühepoolsete kaitsemeetmete järelevalvet (edaspidi „võrguenergiaturgude toimimise mehhanism“);

c) vastavalt IV jaotises esitatud täpsemale kirjeldusele lepinguosaliste jaoks sisepiirideta võrguenergiaturu loomine, sealhulgas vastastikuse abi koordineerimine energiavõrkude tõsiste häirete või väliste katkestuste puhul; see võib hõlmata energiasektori ühise väliskaubanduspoliitika väljaarendamist (edaspidi „ühtse energiaturu loomine“).

Artikkel 4

Euroopa Ühenduste Komisjon (edaspidi „Euroopa Komisjon“) tegutseb artiklis 3 kirjeldatud kolme tegevuse koordinaatorina.

Artikkel 5

Energiaühendus järgib II jaotises kirjeldatud ühenduse õigustikku, mida on kohandatud nii käesoleva lepingu institutsioonilise raamistikuga kui ka iga lepinguosalise eriolukorraga, et tagada investeerimise turvalisust ja optimaalseid investeeringuid.

Artikkel 6

Lepinguosalised võtavad asjakohaseid üld- või erimeetmeid, et tagada käesolevast lepingust tulenevate kohustuste täitmine. Lepinguosalised aitavad kaasa energiaühenduse ülesannete täitmisele. Liikmesriigid hoiduvad kõigist meetmetest, mis võiksid kahjustada käesoleva lepingu eesmärkide saavutamist.

Artikkel 7

Diskrimineerimine on käesoleva lepingu reguleerimisalas keelatud.

Artikkel 8

Käesolev leping ei piira lepinguosaliste õigusi otsustada oma energiaressursside kasutustingimuste, erinevate energiaallikate valiku ja oma energiavarustuse üldstruktuuri üle.

II JAOTIS – ÜHENDUSE ÕIGUSTIKU LAIENDAMINE

I PEATÜKK – GEOGRAAFILINE ULATUS

Artikkel 9

Käesoleva jaotise sätteid ja käesoleva jaotise alusel võetud meetmeid kohaldatakse ühinevate lepinguosaliste territooriumide ja ÜRO ajutise Kosovo missiooni jurisdiktsiooni alla kuuluvate territooriumide suhtes.

II PEATÜKK – ENERGEETIKAT KÄSITLEV ÜHENDUSE ÕIGUSTIK

Artikkel 10

Lepinguosalised rakendavad energeetikat käsitlevat ühenduse õigustikku kooskõlas I lisa kohase asjaomaste meetmete rakendamise ajakavaga.

Artikkel 11

Käesoleva lepingu tähenduses on energeetikat käsitlev ühenduse õigustik i) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2003. aasta direktiiv 2003/54/EÜ, mis käsitleb elektrienergia siseturu ühiseeskirju, ii) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2003. aasta direktiiv 2003/55/EÜ maagaasi siseturu ühiseeskirjade kohta ja iii) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2003. aasta määrus 1228/2003/EÜ, milles käsitletakse võrkudele juurdepääsu tingimusi piiriüleses elektrikaubanduses.[4]

[4] Euroopa Liidu Teataja nr L 176, 15. juuli 2003, lk 1–10.

III PEATÜKK – KESKKONDA KÄSITLEV ÜHENDUSE ÕIGUSTIK

Artikkel 12

Lepinguosalised rakendavad keskkonda käsitlevat ühenduse õigustikku kooskõlas II lisa kohase asjaomaste meetmete rakendamise ajakavaga.

Artikkel 13

Lepinguosalised tunnustavad Kyoto protokolli tähtsust. Lepinguosalised püüavad ühineda Kyoto protokolliga.

Artikkel 14

Lepinguosalised tunnustavad nõukogu 24. septembri 1996. aasta direktiivis 96/61/EÜ (saastuse kompleksse vältimise ja kontrolli kohta) sätestatud eeskirjade tähtsust. Lepinguosalised püüavad kõnealust direktiivi rakendada.

Artikkel 15

Pärast käesoleva lepingu jõustumist peab uute elektrijaamade ehitamine ja töö olema kooskõlas keskkonda käsitleva ühenduse õigustikuga.

Artikkel 16

Käesoleva lepingu tähenduses on keskkonda käsitlev ühenduse õigustik: i) nõukogu 27. juuni 1985. aasta direktiiv 85/337/EMÜ teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta, mida on muudetud nõukogu 3. märtsi 1997. aasta direktiiviga 97/11/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. mai 2003. aasta direktiiviga 2003/35/EÜ, ii) nõukogu 26. aprilli 1999. aasta direktiiv 1999/32/EÜ, mis käsitleb väävlisisalduse vähendamist teatavates vedelkütustes ja millega muudetakse direktiivi 93/12/EMÜ, iii) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2001. aasta direktiiv 2001/80/EÜ teatavate suurtest põletusseadmetest õhku eralduvate saasteainete piiramise kohta ja iv) nõukogu 2. aprilli 1979. aasta direktiivi 79/409/EMÜ (loodusliku linnustiku kaitse kohta) artikli 4 lõige 2.

Artikkel 17

Käesoleva peatüki sätteid ja käesoleva peatüki alusel võetud meetmeid kohaldatakse ainult võrguenergia suhtes.

IV PEATÜKK – KONKURENTSI KÄSITLEV ÜHENDUSE ÕIGUSTIK

Artikkel 18

1. Järgmine on kokkusobimatu käesoleva lepingu täitmisega niivõrd, kuivõrd see võib mõjutada lepinguosaliste vahelist võrguenergiakaubandust:

(a) kõik sellised ettevõtjatevahelised kokkulepped, ettevõtjate ühenduste otsused ja kooskõlastatud tegevus, mille eesmärgiks või tagajärjeks on takistada, piirata või kahjustada konkurentsi,

(b) turgu valitseva seisundi kuritarvitamine lepinguosaliste turul või selle olulisel osal ühe või mitme ettevõtja poolt,

(c) riigiabi, mis moonutab või ähvardab moonutada konkurentsi, soodustades teatavaid ettevõtjaid või teatavaid energiaressursse.

2. Igasugust käesoleva artikli sätetega vastuolus olevat tegevust hinnatakse Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklite 81, 82 ja 87 normide (esitatud III lisas)kohaldamisest tulenevate kriteeriumide põhjal.

Artikkel 19

Riigi osalusega äriühingute ja selliste ettevõtjate puhul, kellele on antud eri- või ainuõigusi, tagavad lepinguosalised, et alates kuuendast kuust pärast käesoleva lepingu jõustumist peetakse kinni Euroopa Ühenduse asutamislepingu, eeskätt selle artikli 86 lõigete 1 ja 2 põhimõtetest (esitatud III lisas).

V PEATÜKK – TAASTUVAID ENERGIAALLIKAID KÄSITLEV ÜHENDUSE ÕIGUSTIK

Artikkel 20

Lepinguosalised esitavad Euroopa Komisjonile käesoleva lepingu jõustumisest ühe aasta jooksul Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. septembri 2001. aasta direktiivi 2001/77/EÜ (taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia kasutamise edendamise kohta elektrienergia siseturul) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. mai 2003. aasta direktiivi 2003/30/EÜ (millega edendatakse biokütuste ja muude taastuvkütuste kasutamist transpordisektoris) rakendamise kava. Euroopa Komisjon esitab lepinguosaliste kava ministrite nõukogule vastuvõtmiseks.

VI PEATÜKK – EUROOPA ÜHENDUSE ÜLDISELT KOHALDATAVATE STANDARDITE JÄRGIMINE

Artikkel 21

Ühe aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumise kuupäevast koostab sekretariaat Euroopa Ühenduse üldiselt kohaldatavate standardite nimekirja, mis esitatakse vastuvõtmiseks ministrite nõukogule.

Artikkel 22

Lepinguosalised võtavad ühe aasta jooksul alates kõnealuse nimekirja vastuvõtmisest vastu arengukavad, et viia oma võrguenergiasektorid vastavusse Euroopa Ühenduse üldiselt kohaldatavate standarditega.

Artikkel 23

Euroopa Ühenduse üldiselt kohaldatavad standardid hõlmavad kõiki Euroopa Ühenduses kohaldatavaid ja võrgusüsteemide ohutuks ja tõhusaks toimimiseks, sealhulgas edastamise, piiriüleste ühenduste, modulatsiooni aspektid, vajalikke tehniliste süsteemide standardeid ja üldisi tehniliste süsteemide turvalisusstandardeid, mis on välja antud kas Euroopa Standardikomitee (CEN), Euroopa Elektrotehnika Standardikomitee (CENELEC) ja teiste samalaadsete standardiasutuste vahendusel või mille on ühiste reeglite ja äritavade kinnitamiseks välja andnud Elektrienergia Edastuse Koordineerimise Liit (UCTE) ja Euroopa Energiakaubanduse Soodustamise Assotsiatsioon (EASEE-gas).

VII PEATÜKK – ÜHENDUSE ÕIGUSTIKU KOHANDAMINE JA EDASIARENDAMINE

Artikkel 24

Käesoleva jaotise rakendamiseks võtab energiaühendus vastu käesolevas jaotises kirjeldatud ühenduse õigustikku kohandavad meetmed, võttes arvesse nii käesoleva lepingu institutsioonilist raamistikku kui ka iga lepinguosalise eriolukorda.

Artikkel 25

Energiaühendus võib kooskõlas Euroopa Ühenduse õiguse arenguga võtta meetmeid käesolevas jaotises kirjeldatud ühenduse õigustiku muudatuste rakendamiseks.

III JAOTIS – VÕRGUENERGIATURGUDE TOIMIMISE MEHHANISM

I PEATÜKK – GEOGRAAFILINE ULATUS

Artikkel 26

Käesoleva jaotise sätteid ja nende alusel võetud meetmeid kohaldatakse ühinevate lepinguosaliste territooriumide, ÜRO ajutise Kosovo missiooni jurisdiktsiooni alla kuuluva territooriumi ja artiklis 27 nimetatud Euroopa Ühenduse territooriumi suhtes.

Artikkel 27

Euroopa Ühenduses kohaldatakse käesoleva jaotise sätteid ja nende alusel võetud meetmeid Austria Vabariigi, Itaalia Vabariigi, Kreeka Vabariigi, Sloveenia Vabariigi ja Ungari Vabariigi territooriumi suhtes. Kui mõni ühinev lepinguosaline ühineb Euroopa Liiduga, kohaldatakse käesoleva jaotise sätteid ja nende alusel võetud meetmeid ilma täiendavate formaalsusteta ka selle uue liikmesriigi territooriumi suhtes.

II PEATÜKK – VÕRGUENERGIA KAUGEDASTUSE MEHHANISM

Artikkel 28

Energiaühendus võtab täiendavaid meetmeid, et luua ühtne mehhanism võrguenergia piiriüleseks ülekandeks ja/või edastamiseks.

III PEATÜKK - VARUSTUSKINDLUS

Artikkel 29

Lepinguosalised võtavad ühe aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest vastu varustuskindluse aruanded, milles kirjeldatakse eelkõige tarnete mitmekesisust, tehnoloogilist turvalisust ja imporditud kütuste geograafilist päritolu. Aruanded edastatakse sekretariaadile ja need on kõigile käesoleva lepingu osalistele kättesaadavad. Neid uuendatakse iga kahe aasta järel. Sekretariaat juhendab ja aitab aruannetega seotud küsimustes.

Artikkel 30

Artiklis 29 ei viidata vajadusele muuta energiapoliitikat või energiaostutavasid.

IV PEATÜKK – ELANIKE VARUSTAMINE ENERGIAGA

Artikkel 31

Energiaühenduse eesmärgiks on kõigi elanike kõrgetasemeline varustamine võrguenergiaga energeetikat käsitlevas ühenduse õigustikus sisalduvate avalike teenuste osutamise kohustuste raames.

Artikkel 32

Sel eesmärgil võib energiaühendus võtta meetmeid, et:

a) võimaldada laiaulatuslik elektrienergiaga varustamine;

b) edendada tõhusaid nõudluse juhtimise strateegiaid;

c) tagada aus konkurents.

Artikkel 33

Energiaühendus võib samuti anda soovitusi lepinguosaliste võrguenergiasektori tõhusaks reformimiseks, sealhulgas tõsta kõikide klientide elektrienergia eest maksmise taset ja edendada võrguenergia hindade tarbijatele vastuvõetavamaks muutmist.

V PEATÜKK - ÜHTLUSTAMINE

Artikkel 34

Energiaühendus võib võtta meetmeid seoses võrguenergiaturgude toimimise mudelite ühilduvusega ja lubade vastastikuse tunnustamisega ning meetmetega võrguenergiaettevõtete vaba asutamise edendamiseks.

VI PEATÜKK – TAASTUVAD ENERGIAALLIKAD JA ENERGIATÕHUSUS

Artikkel 35

Energiaühendus võib võtta meetmeid, et edendada arengut taastuvate energiaallikate ja energiatõhususe valdkonnas, võttes arvesse nende eeliseid varustuskindluse, keskkonnakaitse, sotsiaalse ühtekuuluvuse ja piirkondliku arengu osas.

VII PEATÜKK - KAITSEMEETMED

Artikkel 36

Kui ühineva lepinguosalise, ÜRO ajutise Kosovo missiooni jurisdiktsiooni alla kuuluva territooriumi või artiklis 27 nimetatud Euroopa Ühenduse territooriumi võrguenergiaturul tekib ootamatu kriis, kus inimeste füüsiline ohutus ja turvalisus või võrguenergiaseadmete või rajatiste või võrgu terviklus kõnealusel territooriumil on ohus, võib asjaomane lepinguosaline ajutiselt võtta vajalikke kaitsemeetmeid.

Artikkel 37

Kõnealused kaitsemeetmed peavad võimalikult vähe häirima lepinguosaliste võrguenergiaturu toimimist ega tohi olla laiema ulatusega, kui on vältimatult vaja ootamatult tekkinud raskuste ületamiseks. Nad ei tohi moonutada konkurentsi ega kahjustada kauplemist viisil, mis on vastuolus ühiste huvidega.

Artikkel 38

Asjaomane lepinguosaline teavitab nendest kaitsemeetmetest viivitamatult sekretariaati, kes teavitab sellest kohe teisi lepinguosalisi.

Artikkel 39

Energiaühendus võib otsustada, et asjaomase lepinguosalise võetud kaitsemeetmed ei ole kooskõlas käesoleva peatüki sätetega ja nõuda lepinguosaliselt nende kaitsemeetmete lõpetamist või muutmist.

IV JAOTIS – ÜHTSE ENERGIATURU LOOMINE

I PEATÜKK – GEOGRAAFILINE ULATUS

Artikkel 40

Käesoleva jaotise sätteid ja nende alusel võetud meetmeid kohaldatakse territooriumide suhtes, kus kohaldatakse Euroopa Ühenduse asutamislepingut selles asutamislepingus sätestatud tingimustel, ning ühinevate lepinguosaliste territooriumide ja ÜRO ajutise Kosovo missiooni jurisdiktsiooni alla kuuluva territooriumi suhtes.

II PEATÜKK – ENERGIA SISETURG

Artikkel 41

1. Lepinguosaliste vahel keelatakse tollimaksude ja koguseliste piirangute ning kõikide samaväärse toimega meetmete rakendamine võrguenergia impordile ja ekspordile. See keeld kehtib ka fiskaalsete tollimaksude kohta.

2. Lõige 1 ei välista koguselisi piiranguid või samaväärse toimega meetmeid, mis on õigustatud avaliku korra või julgeoleku; inimeste, taimede või loomade elu ja tervise või tööstus- ja kaubandusomandi kaitse seisukohalt. Sellised piirangud või meetmed ei või siiski olla meelevaldse diskrimineerimise vahendiks ega piirata varjatult lepinguosaliste vahelist kaubandust.

Artikkel 42

1. Energiaühendus võib võtta meetmeid ühtse sisepiirideta võrguenergiaturu loomiseks.

2. Lõiget 1 ei kohaldata fiskaalmeetmete, isikute vaba liikumise ega töövõtjate õiguste ja huvidega seotud meetmete suhtes.

III PEATÜKK – ENERGIASEKTORI VÄLISKAUBANDUSPOLIITIKA

Artikkel 43

Energiaühendus võib võtta meetmeid, mis on vajalikud võrguenergia impordi ja ekspordi reguleerimiseks kaubanduses kolmandate riikidega, et tagada põhiliste keskkonnastandardite suhtes samaväärne juurdepääs kolmandate riikide turule ja kolmandate riikide turult või et tagada energia siseturu ohutu toimimine.

IV PEATÜKK – VASTASTIKUNE ABI HÄIRETE KORRAL

Artikkel 44

Kui ühel lepinguosalisel esinevad võrguenergiaga varustamises häired, mis puudutavad ka teist lepinguosalist või kolmandat riiki, püüavad lepinguosalised leida kiire lahenduse kooskõlas käesoleva peatüki sätetega.

Artikkel 45

Häirest otseselt mõjutatud lepinguosalise nõudmisel tuleb ministrite nõukogu kokku. Ministrite nõukogu võib seoses häirega võtta vajalikke meetmeid.

Artikkel 46

Ministrite nõukogu võtab ühe aasta jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist käesoleva peatükiga ette nähtud vastastikuse abi korraldamiseks vastu menetlusdokumendi, millega võidakse alalisele kõrgetasemelisele töörühmale anda volitused ajutiste meetmete võtmiseks.

VI JAOTIS – ENERGIAÜHENDUSE INSTITUTSIOONID

I PEATÜKK – MINISTRITE NÕUKOGU

Artikkel 47

Ministrite nõukogu tagab käesolevas lepingus sätestatud eesmärkide saavutamise. Ministrite nõukogu:

a) annab majanduspoliitilised üldsuunised,

b) võtab meetmeid;

c) võtab vastu menetlusdokumente, millega võidakse täpselt kindlaks määratud tingimustel delegeerida kõrgetasemelisele töörühmale, reguleerivale komiteele või sekretariaadile kindlad ülesanded, volitused ja kohustused energiaühenduse poliitika teostamiseks.

Artikkel 48

Ministrite nõukogu koosneb iga lepinguosalise ühest esindajast ja kahest Euroopa Ühenduse esindajast. Ministrite nõukogu istungitel võib osaleda iga osavõtja üks hääleõiguseta esindaja.

Artikkel 49

Ministrite nõukogu võtab menetlusdokumendiga vastu oma töökorra.

Artikkel 50

Eesistumist täidavad kõik lepinguosalised kordamööda kuuekuulise tähtaja jooksul järjekorras, mis on kindlaks määratud ministrite nõukogu menetlusdokumendiga. Eesistuja kutsub ministrite nõukogu kokku tema poolt määratud kohas. Ministrite nõukogu tuleb kokku vähemalt üks kord poole aasta jooksul. Istungid valmistab ette sekretariaat.

Artikkel 51

Ministrite nõukogu juhatab eesistuja ja teda abistavad selles aseesimeestena üks Euroopa Ühenduse esindaja ja üks järgmise eesistuja esindaja. Eesistuja ja kaks aseesimeest valmistavad ette päevakorra eelnõu.

Artikkel 52

Ministrite nõukogu esitab Euroopa Parlamendile ning ühinevate lepinguosaliste ja teiste osavõtjate parlamentidele aastaaruande energiaühenduse tegevuse kohta.

II PEATÜKK – ALALINE KÕRGETASEMELINE TÖÖRÜHM

Artikkel 53

Alaline kõrgetasemeline töörühm

a) valmistab ette ministrite nõukogu töö,

b) kiidab heaks rahvusvaheliste rahastavate organisatsioonide, rahvusvaheliste finantsinstitutsioonide ja kahepoolsete rahastajate tehnilise abi taotlused;

c) annab ministrite nõukogule aru käesoleva lepingu eesmärkide saavutamisel tehtud edusammudest;

d) võtab ministrite nõukogu volitusel meetmeid;

e) võtab vastu menetlusdokumente, välja arvatud need, millega delegeeritakse ülesandeid, volitusi või kohustusi teistele energiaühenduse institutsioonidele;

f) arutab I ja II jaotises kirjeldatud ühenduse õigustiku arengut Euroopa Komisjoni regulaarselt esitatava aruande alusel.

Artikkel 54

Alaline kõrgetasemeline töörühm koosneb iga lepinguosalise ühest esindajast ja kahest Euroopa Ühenduse esindajast. Alalise kõrgetasemelise töörühma istungitel võib osaleda iga osavõtja üks hääleõiguseta esindaja.

Artikkel 55

Alaline kõrgetasemeline töörühm võtab menetlusdokumendiga vastu oma töökorra.

Artikkel 56

Eesistuja kutsub alalise kõrgetasemelise töörühma kokku tema poolt määratud kohas. Istungid valmistab ette sekretariaat.

Artikkel 57

Eesistuja juhatab alalist kõrgetasemelist töörühma ja teda abistavad selles aseesimeestena üks Euroopa Ühenduse esindaja ja üks järgmise eesistuja esindaja. Eesistuja ja kaks aseesimeest valmistavad ette päevakorra eelnõu.

III PEATÜKK – REGULEERIV KOMITEE

Artikkel 58

Reguleeriv komitee:

a) nõustab ministrite nõukogu ja alalist kõrgetasemelist töörühma põhikirjalistes ning tehniliste ja regulatiivsete eeskirjadega seotud küsimustes;

b) annab soovitusi piiriüleste vaidluste korral kahe või enama reguleeriva asutuse vahel, kui üks neist seda taotleb;

c) võtab ministrite nõukogu volitusel meetmeid;

d) võtab vastu menetlusdokumente.

Artikkel 59

Reguleeriv komitee koosneb vastavalt energeetikat käsitleva ühenduse õigustiku asjaomastele osadele iga lepinguosalise energiaturu reguleeriva asutuse ühest esindajast. Euroopa Ühendust esindab Euroopa Komisjon, mida abistab iga lepinguosalise üks reguleeriv asutus ja üks esindaja Elektri- ja Gaasisektori Euroopa Reguleerivate Asutuste töörühmast (ERGEG). Kui lepinguosalisel või osavõtjal on üks reguleeriv asutus gaasi ja üks reguleeriv asutus elektrienergia jaoks, määrab lepinguosaline või osavõtja päevakorra alusel kindlaks, milline reguleeriv astutus reguleeriva komitee istungil osaleb.

Artikkel 60

Reguleeriv komitee võtab menetlusdokumendiga vastu oma töökorra.

Artikkel 61

Reguleeriv komitee valib enda määratud tähtajaks eesistuja. Euroopa Komisjon täidab aseesimehe ülesandeid. Eesistuja ja aseesimees valmistavad ette päevakorra eelnõu.

Artikkel 62

Reguleeriva komitee istungid toimuvad Ateenas.

IV PEATÜKK – FOORUMID

Artikkel 63

Energiaühendust nõustavad kaks foorumit, mis koosnevad kõigi huvirühmade esindajatest, kaasa arvatud tööstus, reguleerivad asutused, tööstuse ja tarbijate esindajad.

Artikkel 64

Foorumi eesistujaks on Euroopa Ühenduse esindaja.

Artikkel 65

Foorumite järeldused võetakse vastu ühehäälselt. Need edastatakse alalisele kõrgetasemelisele töörühmale.

Artikkel 66

Elektrifoorumi istungid toimuvad Ateenas. Gaasifoorumi istungid toimuvad Istanbulis.[5]

V PEATÜKK – SEKRETARIAAT

Artikkel 67

Sekretariaat:

a) toetab ministrite nõukogu, alalise kõrgetasemelise töörühma, reguleeriva komitee ja foorumite haldamist;

b) kontrollib, kas lepinguosalised täidavad nõuetekohaselt käesoleva lepinguga võetud kohustusi ning esitab ministrite nõukogule iga-aastasi arenguaruanded;

c) aitab Euroopa Komisjoni rahastajate tegevuse koordineerimisel ühinevate lepinguosaliste territooriumidel ja ÜRO ajutise Kosovo missiooni jurisdiktsiooni alla kuuluval territooriumil ning kontrollib seda ja toetab rahastajate haldamist;

d) täidab teisi talle käesoleva lepingu või ministrite nõukogu menetlusdokumendiga pandud ülesandeid, välja arvatud meetmete võtmise õigus; ja

e) võtab vastu menetlusdokumente.

Artikkel 68

Sekretariaat koosneb direktorist ja energiaühenduse vajadustele vastavast töötajaskonnast.

[5] [Kui Türgi ei ühine lepinguga, asendatakse artikli 66 tekst järgmise tekstiga: „ Elektrifoorumi istungid toimuvad Ateenas. Gaasifoorumi istungid toimuvad ministrite nõukogu menetlusdokumendiga määratud kohas.“]

Artikkel 69

Sekretariaadi direktori nimetab ametisse ministrite nõukogu menetlusdokumendiga. Ministrite nõukogu määrab menetlusdokumendiga kindlaks töölevõtmise eeskirjad, töötingimused ja sekretariaadi töötajaskonna geograafilise tasakaalu. Töötajad valib välja ja võtab tööle direktor.

Artikkel 70

Direktor ja töötajad ei tohi oma kohustuste täitmisel küsida ega vastu võtta juhiseid üheltki käesoleva lepingu osaliselt. Nad peavad tegutsema erapooletult ja toetama energiaühenduse huve.

Artikkel 71

Sekretariaadi direktor või määratud asetäitja abistavad ministrite nõukogu, alalist kõrgetasemelist töörühma, reguleerivat komiteed ja foorumeid.

Artikkel 72

Sekretariaadi asukoht on Viin.

VI PEATÜKK – EELARVE

Artikkel 73

Kõik lepinguosalised teevad vastavalt IV lisale osamakseid energiaühenduse eelarvesse. Osamaksete suuruse võib iga viie aasta tagant läbi vaadata lepinguosalise poolt ministrite nõukogu menetlusdokumendi kaudu esitatud nõudmisel.

Artikkel 74

Ministrite nõukogu võtab menetlusdokumendiga iga kahe aasta järel vastu energiaühenduse eelarve. Eelarve katab energiaühenduse institutsioonide toimimiseks vajalikud tegevuskulud. Iga institutsiooni kulud märgitakse eelarve erinevasse osasse. Ministrite nõukogu võtab vastu menetlusdokumendi, milles täpsustatakse eelarve rakendamise ning raamatupidamisarvestuse esitamise, auditeerimise ja kontrollimise menetlust.

Artikkel 75

Sekretariaadi direktor täidab eelarvet vastavalt artikli 74 kohaselt vastu võetud menetlusdokumendile ning annab kord aastas ministrite nõukogule eelarve täitmise kohta aru. Ministrite nõukogu võib vajaduse korral võtta menetlusdokumendi abil otsuse anda sõltumatutele audiitoritele ülesanne kontrollida eelarve nõuetekohast täitmist.

VI JAOTIS – OTSUSTAMISPROTSESS

I PEATÜKK – ÜLDSÄTTED

Artikkel 76

Meetmed võivad olla otsuse või soovituse kujul.

Otsus on tervikuna siduv nende suhtes, kellele see on adresseeritud.

Soovitused ei ole siduvad. Lepinguosalised annavad endast parima soovituste täitmiseks.

Artikkel 77

Kui artiklis 80 pole sätestatud teisiti, on igal lepinguosalisel üks hääl.

Artikkel 78

Ministrite nõukogu, alaline kõrgetasemeline töörühm või reguleeriv komitee võivad tegutseda üksnes siis kui esindatud on kaks kolmandikku lepinguosalistest. Kohalolevate lepinguosaliste hääletamata jätmist ei loeta häälte andmiseks.

II PEATÜKK – II JAOTISE ALUSEL VÕETAVAD MEETMED

Artikkel 79

Ministrite nõukogu, alaline kõrgetasemeline töörühm või reguleeriv komitee võtavad Euroopa Komisjoni ettepanekul II jaotise alusel meetmeid. Euroopa Komisjon võib oma ettepanekut meetme vastuvõtmise menetluse jooksul igal ajal muuta või selle tagasi võtta.

Artikkel 80

Igal lepinguosalisel on üks hääl.

Artikkel 81

Ministrite nõukogu, alaline kõrgetasemeline töörühm või reguleeriv komitee teeb otsused lihthäälteenamusega.

III PEATÜKK – III JAOTISE ALUSEL VÕETAVAD MEETMED

Artikkel 82

Ministrite nõukogu, alaline kõrgetasemeline töörühm või reguleeriv komitee võtavad ühe lepinguosalise või sekretariaadi ettepanekul III jaotise alusel meetmeid.

Artikkel 83

Ministrite nõukogu, alaline kõrgetasemeline töörühm või reguleeriv komitee teeb otsused kahekolmandikulise häälteenamusega, kaasa arvatud Euroopa Ühenduse poolthääl.

IV PEATÜKK – IV JAOTISE ALUSEL VÕETAVAD MEETMED

Artikkel 84

Ministrite nõukogu, alaline kõrgetasemeline töörühm või reguleeriv komitee võtavad lepinguosalise ettepanekul IV jaotise alusel meetmeid.

Artikkel 85

Ministrite nõukogu, alaline kõrgetasemeline töörühm ja reguleeriv komitee võtavad meetmeid ühehäälselt.

V PEATÜKK - MENETLUSDOKUMENDID

Artikkel 86

Menetlusdokumentidega reguleeritakse energiaühenduse organisatsioonilisi, eelarvelisi ja läbipaistvuse küsimusi, sealhulgas volituste delegeerimine ministrite nõukogult alalisele kõrgetasemelisele töörühmale, reguleerivale komiteele või sekretariaadile, ning need on siduvad energiaühenduse institutsioonidele ja ka lepinguosalistele, kui menetlusdokumendiga on nii sätestatud.

Artikkel 87

Kui artiklis 88 pole ette nähtud teisiti, võetakse menetlusdokumendid vastu kooskõlas käesoleva jaotise III peatükis sätestatud otsustusprotsessiga.

Artikkel 88

Artikliga 69 ette nähtud menetlusdokument sekretariaadi direktori nimetamiseks võetakse vastu lihthäälteenamusega Euroopa Komisjoni ettepanekul. Artiklitega 73 ja 74 ette nähtud eelarvelisi küsimusi käsitlevad menetlusdokumendid võetakse vastu ühehäälselt Euroopa Komisjoni ettepanekul. Artikli 47 punktiga c ette nähtud menetlusdokumendid reguleeriva komitee volituste delegeerimiseks võetakse vastu ühehäälselt lepinguosalise või sekretariaadi ettepanekul.

VII JAOTIS – OTSUSTE RAKENDAMINE JA VAIDLUSTE LAHENDAMINE

Artikkel 89

Lepinguosalised rakendavad neile adresseeritud otsused siseriiklikku õigussüsteemi otsuses nimetatud tähtaja jooksul.

Artikkel 90

1. Kui lepinguosaline ei suuda täita lepingust tulenevaid kohustusi või rakendada talle adresseeritud otsust nõutud tähtaja jooksul, võib lepinguosalise, sekretariaadi, või reguleeriva komitee põhjendatud nõudmisel sellest ministrite nõukogu teavitada. Eraasutused võivad kaebustega sekretariaadi poole pöörduda.

2. Asjaomane lepinguosaline võib sellise nõudmise või kaebuse kohta märkusi esitada.

Artikkel 91

1. Ministrite nõukogu võib tuvastada, et lepinguosaline ei täida oma kohustusi. Ministrite nõukogu teeb otsuse:

a) lihthäälteenamusega, kui rikutakse II jaotise sätteid;

b) kahekolmandikulise häälteenamusega, kui rikutakse III jaotise sätteid;

c) ühehäälselt, kui rikutakse IV jaotise sätteid;

2. Ministrite nõukogu võib käesoleva artikli alusel vastu võetud otsuse hiljem lihthäälteenamusega tühistada.

Artikkel 92

1. Lepinguosalise, sekretariaadi või reguleeriva komitee nõudmisel võib ministrite nõukogu ühehäälselt määrata, et lepinguosaline ei täida tõsiselt ja jätkuvalt käesoleva lepinguga võetud kohustusi ning võib peatada teatavad õigused, mis tulenevad käesoleva lepingu kohaldamisest kõnealuse liikmesriigi suhtes, sealhulgas hääletusõiguste ja istungitest osavõtmise õiguse peatamine või väljajätmine käesoleva lepinguga ettenähtud mehhanismidest.

2. Ministrite nõukogu võib käesoleva artikli alusel tehtud otsused hiljem lihthäälteenamusega tühistada.

Artikkel 93

Artiklites 91 ja 92 nimetatud otsuste vastuvõtmisel teeb ministrite nõukogu otsuse asjaomase lepinguosalise esindaja häält arvestamata.

VIII JAOTIS – TÕLGENDAMINE

Artikkel 94

Institutsioonid tõlgendavad käesolevas lepingus kasutatud Euroopa Ühenduse õigusest tulenevaid määratlusi või teisi mõisteid kooskõlas Euroopa Kohtu või Euroopa Ühenduste esimese astme kohtu pretsedendiõigusega. Kui nimetatud kohtute tõlgendused pole kättesaadavad, annab ministrite nõukogu juhised käesoleva lepingu tõlgendamiseks. Ministrite nõukogu võib selle ülesande delegeerida alalisele kõrgetasemelisele töörühmale. Need juhised ei piira ühelgi viisil hilisemat ühenduse õigustiku tõlgendamist Euroopa Kohtu või esimese astme kohtu poolt.

IX JAOTIS – OSAVÕTJAD JA VAATLEJAD

Artikkel 95

Ministrite nõukogu taotlusel võib iga Euroopa Liidu liikmesriik olla artiklites 48, 54 ja 59 sätestatud tingimustel esindatud osavõtjana ministrite nõukogus, alalises kõrgetasemelises töörühmas ja reguleerivas komitees ning osa võtta ministrite nõukogu, alalise kõrgetasemelise töörühma, reguleeriva komitee ja foorumite aruteludest.

Artikkel 96

1. Ministrite nõukogu võib naabruses asuva kolmanda riigi põhjendatud taotluse korral ühehäälselt lubada sellel riigil osaleda vaatlejana. Kuus kuud enne käesoleva lepingu jõustumise kuupäeva ministrite nõukogule esitatud taotluse alusel lubatakse Moldoval osaleda vaatlejana.

2. Vaatlejad võivad aruteludes osalemata osa võtta ministrite nõukogu, alalise kõrgetasemelise töörühma, reguleeriva komitee, sekretariaadi ja foorumite istungitest

X JAOTIS – LEPINGU KESTUS

Artikkel 97

Käesolev leping sõlmitakse kümneks aastaks alates lepingu jõustumise kuupäevast. Ministrite nõukogu võib ühehäälselt otsustada lepingu kestust pikendada. Kui sellist otsust vastu ei võeta, võib lepingu kohaldamist jätkata lepingu pikendamise poolt hääletanud lepinguosaliste suhtes tingimusel, et nende arv moodustab vähemalt kaks kolmandikku energiaühenduse lepinguosalistest.

Artikkel 98

Iga lepinguosaline võib käesolevast lepingust välja astuda, teatades sellest sekretariaadile kuus kuud ette.

Artikkel 99

Ühineva lepinguosalise ühinemisel Euroopa Ühendusega saab sellest lepinguosalisest osavõtja vastavalt artiklile 95.

XI – LEPINGU MUUTMINE JA SELLEGA LIITUMINE

Artikkel 100

Ministrite nõukogu võib liikmete ühehäälse otsusega:

i) muuta I–VII jaotise sätteid;

ii) otsustada rakendada teisi võrguenergiat käsitleva ühenduse õigustiku osi;

iii) laiendada käesolevat lepingut teistele energiatoodetele ja -kandjatele või olulistele võrguinfrastruktuuridele;

iv) kiita heaks uue lepinguosalise liitumise energiaühendusega.

XII JAOTIS – LÕPP- JA ÜLEMINEKUSÄTTED

Artikkel 101

Piiramata artiklite 102 ja 103 kohaldamist, ei mõjuta käesoleva lepingu sätted lepinguosalise nendest kokkulepetest tulenevaid õigusi ja kohustusi, mis on sõlmitud enne käesoleva lepingu allkirjastamist. Kui need kokkulepped on käesoleva lepinguga vastuolus, võtab asjaomane lepinguosaline kõik vajalikud meetmed tuvastatud vastuolude kõrvaldamiseks hiljemalt ühe aasta jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist.

Artikkel 102

Ükski käesolevast lepingust tulenev kohustus ei piira lepinguosaliste Maailma Kaubandusorganisatsiooni asutamislepingust tulenevaid kehtivaid juriidilisi kohustusi.

Artikkel 103

Käesolev leping ei mõjuta ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt lepinguosalise vahelisest kokkuleppest tulenevaid kohustusi. Käesolev leping ei mõjuta Euroopa Liiduga ühinemise üle peetud läbirääkimiste raames võetud kohustusi.

Artikkel 104

Kuni artiklis 50 nimetatud menetlusdokumendi vastuvõtmiseni on eesistumise järjekord määratletud 2003. aasta Ateena vastastikuse mõistmise memorandumiga.[6]

Artikkel 105

Lepinguosalised kiidavad käesoleva lepingu heaks kooskõlas oma siseriiklike menetlustega.

Käesolev leping jõustub järgmise kuu esimesel päeval pärast seda, kui Euroopa Ühendus ja kuus lepinguosalist on teatanud lepingu jõustamiseks vajalike menetluste lõpuleviimisest.

Teade selle kohta saadetakse Euroopa Liidu Nõukogu peasekretärile, kes on käesoleva lepingu hoiulevõtja.

Selle kinnituseks on täievolilised esindajad käesolevale lepingule alla kirjutanud.

[6] Vastastikuse mõistmise memorandum Kagu-Euroopa piirkondliku energiaturu ja selle Euroopa Ühenduse energia siseturule integreerimise kohta, alla kirjutatud Ateenas 8. detsembril 2003.

I LISA

EÜ DIREKTIIVIDE NR 2003/54 JA 2003/55 NING EÜ 26. JUUNI 2003. AASTA MÄÄRUSE NR 1228/2003 RAKENDAMISE AJAKAVA

1. Vastavalt alljärgnevale lõikele 2 ja käesoleva lepingu artiklile 24 rakendab iga lepinguosaline 12 kuu jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest järgmised õigusaktid:

   i) Euroopa parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2003. aasta Euroopa Ühenduse direktiiv 2003/54/EÜ elektrienergia siseturu ühiseeskirjade kohta;

   ii) Euroopa parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2003. aasta Euroopa Ühenduse direktiiv 2003/55/EÜ maagaasi siseturu ühiseeskirjade kohta;

   iii) Euroopa parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2003. aasta Euroopa Ühenduse määrus 2003/1228/EÜ, milles käsitletakse võrkudele juurdepääsu tingimusi piiriüleses elektrikaubanduses.

2. Iga lepinguosaline peab tagama, et vabatarbijad Euroopa Ühenduse direktiivides 2003/54/EÜ ja 2003/55/EÜ määratletud tähenduses on

   i) alates 1. jaanuarist 2008, kõik mitte-kodutarbijad; ja

   ii) alates 1. jaanuarist 2015, kõik tarbijad.

II LISA

KESKKONDA KÄSITLEVA ÜHENDUSE ÕIGUSTIKU RAKENDAMISE AJAKAVA

1. Iga lepinguosaline rakendab käesoleva lepingu jõustumisel nõukogu 27. juuni 1985. aasta direktiivi 85/337/EMÜ teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta, mida on muudetud nõukogu 3. märtsi 1997. aasta direktiiviga 97/11/EÜ ning Euroopa parlamendi ja nõukogu 26. mai 2003. aasta direktiiviga 2003/35/EÜ.

2. Iga lepinguosaline rakendab 31. detsembriks 2011 nõukogu 26. aprilli 1999. aasta direktiivi 1999/32/EÜ, mis käsitleb väävlisisalduse vähendamist teatavates vedelkütustes ja millega muudetakse direktiivi 93/12/EMÜ.

3. Iga lepinguosaline rakendab 31. detsembriks 2017 Euroopa parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2001. aasta direktiivi 2001/80/EÜ teatavate suurtest põletusseadmetest õhku eralduvate saasteainete piiramise kohta.

4. Iga lepinguosaline rakendab käesoleva lepingu jõustumisel nõukogu 2. aprilli 1979. aasta direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta artikli 4 lõike 2.

III LISA

EÜ asutamislepingu artikkel 81

1. Ühisturuga on kokkusobimatud ja keelatud kõik sellised ettevõtjatevahelised kokkulepped, ettevõtjate ühenduste otsused ja kooskõlastatud tegevus, mis võivad mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust ning mille eesmärgiks või tagajärjeks on takistada, piirata või kahjustada konkurentsi ühisturu piires, iseäranis need kokkulepped, otsused ja tegevus, millega:

a) otseselt või kaudselt määratakse kindlaks ostu- või müügihinnad või mis tahes muud tehingutingimused;

b) piiratakse või kontrollitakse tootmist, turge, tehnilist arengut või investeeringuid;

c) jagatakse turge või tarneallikaid;

d) rakendatakse võrdväärsete tehingute puhul erinevaid tingimusi, pannes kaubanduspartnerid sellega ebasoodsasse konkurentsiolukorda;

e) seatakse lepingu sõlmimise eeltingimuseks teise poole nõusolek võtta endale lisakohustusi, mis oma laadilt või kaubandustavade kohaselt ei ole seotud sellise lepingu objektiga.

2. Kõik käesoleva artikli põhjal keelatud kokkulepped või otsused on algusest peale tühised.

3. Lõike 1 sätted võib kuulutada kohaldamatuks:

– ettevõtjatevaheliste kokkulepete või kokkuleppeliikide suhtes,

– ettevõtjate ühenduste otsuste või otsuseliikide suhtes,

– kooskõlastatud tegevuse või kooskõlastatud tegevuse liikide suhtes,

mis aitavad parandada kaupade tootmist või levitamist või edendada tehnilist või majanduslikku progressi, võimaldades samal ajal tarbijatel saada sellest tulenevast kasust õiglase osa, ilma et

a) kehtestataks asjassepuutuvatele ettevõtjatele piiranguid, mis ei ole nimetatud eesmärkide saavutamiseks hädavajalikud;

b) annaks sellistele ettevõtjatele võimalust kõrvaldada konkurentsi kõnesolevate toodete olulise osa suhtes.

EÜ asutamislepingu artikkel 82

Ühisturus või selle olulises osas turgu valitseva seisundi kuritarvitamine ühe või mitme ettevõtja poolt on keelatud kui ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see võib mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust.

Sellised kuritarvitused võivad seisneda iseäranis:

a) ebaõiglaste ostu- või müügihindade või muude ebaõiglaste tehingutingimuste otseses või kaudses kehtestamises;

b) toodangu, turgude või tehnilise arengu piiramises tarbijate kahjuks;

c) erinevate tingimuste rakendamises võrdväärsete tehingute puhul, pannes kaubanduspartnerid sellega ebasoodsasse konkurentsiolukorda;

d) selles, et lepingute sõlmimise eeltingimuseks seatakse teise poole nõusolek võtta endale lisakohustusi, mis oma laadilt või kaubandustavade kohaselt ei ole seotud lepingu objektiga.

EÜ asutamislepingu artikli 86 lõiked 1 ja 2

1. Riigi osalusega äriühingute ja nende ettevõtjate puhul, kellele liikmesriigid annavad eri- või ainuõigused, ei jõusta ega säilita liikmesriigid mingeid meetmeid, mis on vastuolus käesoleva lepingu eeskirjadega, eelkõige nendega, mis on sätestatud artiklis 12 ja artiklites 81–89.

2. Ettevõtjad, kellele on antud üldist majandushuvi esindavate teenuste osutamine või kes on fiskaalmonopolid, alluvad käesoleva lepingu eeskirjadele, eriti konkurentsieeskirjadele niivõrd, kuivõrd nimetatud eeskirjade kohaldamine juriidiliselt ega faktiliselt ei takista nendele määratud eriülesannete täitmist. Kaubanduse arengut ei tohi mõjutada määral, mis oleks vastuolus ühenduse huvidega.

EÜ asutamislepingu artikkel 87

1. Kui käesolevas lepingus ei ole sätestatud teisiti, on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust.

2. Ühisturuga sobib kokku:

a) üksiktarbijatele antav sotsiaalabi, kui sellist abi antakse ilma asjassepuutuvate toodete päritolul põhineva diskrimineerimiseta;

b) loodusõnnetuste ja erakorraliste sündmuste tekitatud kahju korvamiseks antav abi;

c) Saksamaa jagamisest kahjustatud Saksamaa Liitvabariigi teatud piirkondade majandusele antav abi määral, mis on vajalik nimetatud jagamisest põhjustatud majandusliku halvemuse korvamiseks.

3. Ühisturuga kokkusobivaks võib pidada:

a) abi majandusarengu edendamiseks niisugustes piirkondades, kus elatustase on erakordselt madal või kus valitseb tõsine tööpuudus;

b) abi üleeuroopalist huvi pakkuva tähtsa projekti elluviimiseks või mõne liikmesriigi majanduses tõsise häire kõrvaldamiseks;

c) abi teatud majandustegevuse või teatud majanduspiirkondade arengu soodustamiseks, kui niisugune abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega;

d) abi kultuuri edendamiseks ja kultuuripärandi säilitamiseks, kui niisugune abi ei kahjusta kaubandustingimusi ja konkurentsi ühenduses määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega;

e) muud liiki abi, mida komisjoni ettepaneku põhjal kvalifitseeritud häälteenamusega võib kindlaks määrata nõukogu.

IV LISA

OSAMAKSED EELARVESSE[7]

Lepinguosalised	Osamakse protsentides
Euroopa Ühendus	91,2%
Albaania Vabariik	0,1%
Bulgaaria Vabariik	1%
Bosnia ja Hertsegoviina	0,3%
Horvaatia Vabariik	0,5%
Endine Jugoslaavia Makedoonia Vabariik	0,1%
Montenegro Vabariik	0,1%
Rumeenia	2,1%
Serbia Vabariik	0,7%
Türgi Vabariik	3,8%
ÜRO ajutine missioon Kosovos	0,1%

[7] [Kui Türgi Vabariik lepingule alla ei kirjuta, uuendatakse tabelit automaatselt järgmiselt: „Euroopa Ühendus (94,9%), Albaania Vabariik (0,1%), Bulgaaria Vabariik (1%), Bosnia ja Hertsegoviina (0,3%), Horvaatia Vabariik (0,5%), endine Jugoslaavia Makedoonia Vabariik (0,1%), Montenegro Vabariik (0,1%), Rumeenia (2,2%), Serbia Vabariik (0,7%), ÜRO ajutine missioon Kosovos (0,1%)”.]